NÅGRA SVENSKA ICHNEUMONID-FYND

AF

A. ROMAN.

Nedanstående bidrag till landets insektsfauna vilja i sin mån fylla några af luckorna i vår kännedom om densamma. Visserligen är Sverige det kanske bäst undersökta land i Europa med afseende på parasitsteklarne, men dessa undersökningar hafva hufvudsakligen gällt landets sydliga delar, hvarför mycket nytt kan väntas från norra Sverige. De här meddelade formerna härstamma nästan alla från Uppsala-trakten, hvilken lokal därför ej kommer att särskildt omnämnas.

Fam. **Ichneumonidæ.**

Subfam. *Ichneumoninae.*

Coelichneumon derasus Wesm. var. *pictus* n. var. ♀. A specie genuina pronoti collare supra calloque utrinque ante tegulas albidis, stigmate alarum nigricante, anguste ferrugineo marginato discedens.

Ett ex. på en hagtornshäck i bot. trädgården d. $^{22}/_{9}$ 1902. Granskad af dr H. Nordenström, Linköping, som äfven anser arten vara *derasus* Wesm.

Ichneumon hæmatonotus Wesm.: 2 ♀ funna i en granstubbe d. $^{16}/_{10}$ 1901. Är möjligen identisk med *I. alpestris* Hgn från fjälltrakterna.

Ichneumon amphibolus Kriechb.: ♀ tagen öfvervintrande flera gånger i barrskog under åren 1902—03, isynnerhet 1902. Kriechbaumers beskrifning efter ett under tallbark vid Wien hittadt ex., stämmer i allmänhet väl, men behöfver utvidgas för att passa till ett flertal ex.

Antennæ apicem versus attenuatæ apice ipso subacuto, flagelli articulo 6:o quadrato, annulo albo extus vix infuscato; mesonotum antice subopacum, scutellum nitidulum; abdomen postpetioli area media distincte aciculato, areis lateralibus rugoso-punctatis, gastrocoelis iisdem Stenichneumonum minorum similibus, transversis; postpetiolo & segmento 2:o, interdum etiam 3:o magis minusve, obscure rufis, rarissime abdomine toto nigro. — *I. stigmatorio* Zett. proximus, sed antennis validioribus dimidio basali non rufo-tincto, area superomedia metanoti subelongata, femoribus anticis semper segmentoque 3:o abdominis sæpissime nigris, colore rufo obscuriore bene discretus. Long. $7{,}_{8}$—10 mm.

Ny för Sverige; ett ex. från Helsingland, märkt «nova sp.» i Riksmusei samlingar.

Ichneumon didymus Grav. ♂ (verosimiliter). Syn. *I. crassorius* Desv. (verosimiliter). Ett ex. flygande kring buskar d. $^{17}/_{9}$ 1902. Som beskrifningen på *I. crassorius* (enl. Berthoumieu) ej till fullo stämmer och dessutom blott anger färgen, meddelas här nedan en utförligare beskrifning af det svenska exemplaret.

Corpus magnum, sat robustum, nigrum, flavo-pictum. L. 19 mm. Antennæ haud breves, crassiusculæ, ad medium oculorum insertæ, totæ nigræ; flagellum brevissime pubescens, articulis apicalibus subnodosis, ceteris cylindricis, arte contiguis, carina nulla transversa munitis, 4:o quadrato, 8—17 (18) extus linea brevi elevata instructis. Caput nitidum, punctatum, tenuiter griseo-pubescens, thorace fere angustius, pone oculos distincte angustatum, genis mandibularum basi fere brevioribus, illis supra mandibulas concinne punctatis, clypeo margine truncato. Flava sunt latera faciei & clypei late, mandibulæ medio palpique maxillares. Thorax robustus, altudine vix duplo longior, sculp-

tura & pubescentia capitis; mesonotum crebre punctatum, minus nitidum, sat distincte pubescens; mesosternum epicnemiis integris, callum sub alas non attingentibus; scutellum æqualiter convexum, subtiliter punctatum, longitudine vix latius; metathorax longitudine et altitudine æqualibus, postice haud abrupte declivis, supra rugosus, pleuris crasse punctatis, areis superomedia fere quadrata, antice rotundata, posteromedia tripartita, lateralibus confluentibus, apice utrinque subdentato. Flava sunt scutellum lineolæque ante & sub alas. Abdomen ovato-elongatum, capite cum thorace dimidia parte longius, opacum apice nitidulo, segmento 3:o subquadrato; postpetiolus area media fortiter aciculata, ad apicem elevata, areis lateralibus antice striolatis, postice punctatis; deuteron (segm. 2^{m}) gastrocoelibus mediocribus, subtriangularibus, spatio interjacente aciculato, segmenta 2—5 creberrime punctata, hoc apicem versus nitidiore; venter segmentis 2—4 plicatis, valvula ventrali apice late rotundato. Flava sunt: guttæ duæ elongatæ deuteri, in dimidio anteriore sitæ et ad medium extensæ, segmentum 3:m totum præter triangulum apicalem nigrum, anguli segmenti 4:i basales cum lateribus anguste atque segmenta 2—4 ventralia tota. Pedes mediocres coxis subtus crebre punctatis. Flava sunt: trochanteres pro parte, femorum omnium imæ bases, anteriorum apices anticorumque latera antica atque tibiæ & tarsi anteriores, horum omnium articulo ultimo, illarum posticarum apice late infuscatis. Alæ sat amplæ, flavescenti-fumatæ, areola costam versus haud late aperta, radii abscissa 3:a solito magis sinuata; nervi obscuri, versus basin alæ pallidi, costa tota cum stigmate flava, tegulæ rufo-flavo-variegatæ limbo interiore infuscato.

Ny för Sverige, såvida ej *I. batis* Hgn i enlighet med Thomsons förmodan är synonym.

Platylabus uranius Dalm. ♀. Ett ex. i barrskog d. $^{26}/_{9}$ 1901. Denna art, den största och elegantaste i hela slägtet, är nu känd i 3 svenska ex., alla från olika landskap (Smål., Västerg., Uppl.). Ej med säkerhet funnen utom Sverige; Berthoumieu (1896) uppger Preussen, men Schmiedeknecht (1903) nämner intet därom, utan säger i stället: »Nur in wenigen Exemplaren aus Schweden bekannt». Hannen är okänd, men

det är ganska troligt att *P. cyaneo-viridis* Thoms., beskrifven efter ett ♂-ex. från Uppsala, skall visa sig vara den sökte.

Subfam. *Cryptinae.*

Hemiteles longisetosus Schmiedekn. ♀. Ett ex. löpande på en ekstam d. 17/9 1903. Närmast släkt med *H. inimicus* Grav. Ny för Sverige.

Hemiteles oxyphymus Grav. ♂. Ett ex. Nerike, Laxå, d. 6/8 1900. Ny för Sverige.

Tropistes rufipes Kriechb. ♀: hösten 1902 massvis, löpande på trädens stammar och undersökande barkspringorna. — Släktet *Tropistes* liknar med sin efter döden knifformigt hoptryckta bakkropp en Ophionid och har äfven af Gravenhorst (som uppställde släktet), Förster och Ashmead placerats bland dessa, under det Kriechbaumer, med hvilken Schmiedeknecht instämmer, anser det mera besläktadt med Pimplerna. Af både strukturella och biologiska skäl anser jag *Tropistes* stå nära *Hemiteles* och hänvisar för närmare upplysning till Zeitschr. f. Hymenopt. u. Dipterol., Heft 4, 1904. Ny för Sverige, såvida ej *Hemit. falcatus* Thoms. ♀ fr. Skåne är denna art (den tillhör säkert släktet *Tropistes*). Bland Riksmusei obestämda material har arten påträffats fr. Småland (Boheman), Östergötland (Haglund) och Dalarne (Boheman), men öfverallt blott i ♀-ex., så att ♂ fortfarande är okänd.

Phygadeuon pimplarius Thoms. ♀. Två ex. d. 18/8 och 2/9 1902. Af Thomsen funnen i Skåne, men är troligen ganska utbredd. Arten står isolerad bland Phygadeuonerna och har af Kriechbaumer gjorts till typ för släktet *Lochetica*, som af Ashmead förenas med *Panargyrops* Förster (= *Leptocryptus* Thoms. p. p.). Kroppsbyggnaden ställer djuret som en mellanform mellan sistnämda släkte och *inimicus*-gruppen af släktet *Hemiteles*.

Microcryptus sericans Grav. I barrskog den 12/9 1901.

Subfam. *Pimplinae.*

Theronia lævigata (Tschek) Krieger. ♀. Ett ex. på en buske i botaniska trädgården d. 5/9 1902. Denna art beskrefs

först som en Pimpla, sedan (af KRIECHBAUMER) som eget släkte, *Pseudacoenites* (*moravicus* KRB.) och igenkändes slutligen för ett par år sedan af R. KRIEGER som en äkta *Theronia* HOLMG. oaktadt den svarta färgen, som totalt afviker från öfriga arters. Den gula *Th. atalantæ* PODA (= *flavicans* FBR) är flera gånger funnen i Sverige, under det *Th. lævigata* är ny för vårt land och på samma gång för hela norra Europa. Artens utbredning är stor (Österrike—Belgien—Sverige), men dess förekomst mycket sparsam.

Xylonomus rufipes GRAV. ♀. Ett ex. i tallskog d. $^{9}/_{9}$ 1902. Af FÖRSTER gjord till eget släkte, *Moerophora*, på grund af den långsträckta kroppsbyggnaden, som påminner om *Xorides*. Ett ♀-ex. utan angifven lokal, etiketteradt »*Ischnoceros*, befinner sig dessutom i Riksmusei svenska samlingar. Ny för Sverige.

Subfam. *Tryphoninae*.

Microplectron (= *Smicroplectrus* THOMS.) **jucundum** HOLMG. ♀. Ett ex. flygande bland örter i löfskog d. $^{14}/_{6}$ 1901. Förut blott känd från Lappland.

Bassus varicoxa THOMS. ♀. Ett ex. Uppl., Wänge d. $^{27}/_{5}$ 1901. THOMSONS ex., det enda förut kända, var från Norrland.

Subfam. *Ophioninae*.

Pyracmon xoridiformis HOLMG. ♂ var.: Coxis anterioribus totis albidis, posticis rufis. Ett ex. Uppl. Lurbo d. $^{12}/_{7}$ 1901. Af HOLMGREN är arten beskrifven från södra Lappland; THOMSON uppger »norra delen af halfön».

Eusterinx basalis FÖRST. ♂. Ett ex. d. $^{20}/_{6}$ 1901. Ny för svenska fastlandet; förut funnen på Öland.

Megastylus (*Dicolus*) **excubitor** FÖRST. ♀. Ett ex. d. d. $^{2}/_{7}$ 1901. Den THOMSONSKA diagnosen är för ofullständig att med full säkerhet kunna afgöra, om föreliggande art är densamma som THOMSON menat; jag tror så vara förhållandet, och den är säkert ej *M. incubitor* FÖRST. Ny för Sverige.

Fam. *Braconidæ.*

Meteorus albitarsis Marsh. ♀. Ett ex. Bohuslän, Kristineberg d. $^{15}/_{6}$ 1900. Förut funnen i Skåne och södra Halland.

Rhogas dimidiatus Spin. ♂ ♀. Tagen flera gånger på Uppsala-åsens syd-sluttning. Thomson uppger arten för »sandmarker i södra Sverige», dr Nordenström har funnit den i Östergötland. Troligen ganska utbredd.

Exothecus (*Rhysipolis*) **varicoxa** Thoms. ♀. Ett ex. d. $^{20}/_{6}$ 1901. Funnen af Thomson i Skåne.

ENTOMOLOGISKA STIPENDIER.

Entomologiska Föreningens resestipendium för innevarande år har tilldelats studeranden Hilding Bergstrand vid Jönköpings h. a. läroverk, sjunde klassen, för studier och insamlingar särskildt af fjärilar och sländor.

Af Vetenskapsakademien hafva följande entomologiska understöd utdelats:

Till amanuensen Hugo Ågren, Lund, 150 kr. för fortsatta studier öfver apterygotfaunan i Skåne. Till studeranden vid Stockholms högskola Eric Mjöberg 175 kr. för att på Fårön i biologiskt hänseende undersöka insektfaunan och särskildt studera skalbaggarnes utveckling och lefnadssätt.

Red.
